

KARLSKOGA
KOMMUN

Ärende 11

Delrapport Nätpolarna

§ 32 Dnr 2022-00056**Delrapport Nätpolarna****Sammanfattning av ärendet**

Nätpolarna Karlskoga är ett nytt och innovativt projekt vars syfte är att motverka mobbning och trakasserier på nätet. Vidare är projektets mål att utbilda skolpersonal, grundskoleelever samt deras vårdnadshavare i frågor som rör sociala medier och nätet. Projektet pågår 2021 till 2023 för att skapa förutsättningar för långsiktig och varaktig förändring. En sammanställning är gjord i en rapport för 2021, av aktiviteter som projektet genomfört. Bland annat möten med alla elevhälsoteam, samverkan med Örebro universitet, anonym inventering, skolbesök som genomförts med mera. Rapporten lyfter också utfall av budget samt kommunikationsplan.

Den politiska referensgruppen beslutade att delrapport för år 1 – 2021 ska behandlas politiskt av folkhälsönämnd samt barn- och utbildningsnämnd för vidare rapportering och fastställande av kommunstyrelsen Karlskoga.

Beslutsunderlag

Samhälle och Serviceförvaltningens tjänsteskrivelse den 21 mars 2022
Delrapport 2021 – Nätpolarna Karlskoga

Folkhälsönämndens beslut

1. Folkhälsönämnden föreslås godkänna Delrapport 2021 – Nätpolarna Karlskoga, som redovisning av år 1 av projektet Nätpolarna.
2. Delrapport 2021 – Nätpolarna Karlskoga skickas vidare till kommunstyrelsen för fastställande och beslut.

Expedieras till
Kommunstyrelsen Karlskoga

Samhälle och serviceförvaltningen

Handläggare

Ulrika Lundgren

Folkhälsonämnden

Delrapport 2021 - Nätpolarna Karlskoga

Sammanfattning

Nätpolarna Karlskoga är ett nytt och innovativt projekt vars syfte är att motverka mobbning och trakasserier på nätet. Vidare är projektets mål att utbilda skolpersonal, grundskoleelever samt deras vårdnadshavare i frågor som rör sociala medier och nätet. Projektet pågår 2021 till 2023 för att skapa förutsättningar för långsiktig och varaktig förändring. En sammanställning är gjord i en rapport för 2021, av aktiviteter som projektet genomfört. Bland annat möten med alla elevhälsoteam, samverkan med Örebro universitet, anonym inventering, skolbesök som genomförts med mera. Rapporten lyfter också utfall av budget samt kommunikationsplan.

Den politiska referensgruppen beslutade att delrapport för år 1 – 2021 ska behandlas politiskt av folkhälsonämnd samt barn- och utbildningsnämnd för vidare rapportering och fastställande av kommunstyrelsen Karlskoga.

Beslutsunderlag

Samhälle och Serviceförvaltningens tjänsteskrivelse den 21 mars 2022
Delrapport 2021 – Nätpolarna Karlskoga

Samhälle och serviceförvaltningens förslag till beslut

1. Folkhälsonämnden föreslås godkänna Delrapport 2021 – Nätpolarna Karlskoga, som redovisning av år 1 av projektet Nätpolarna.
2. Delrapport 2021 – Nätpolarna Karlskoga skickas vidare till kommunstyrelsen för fastställande och beslut.

Ulrika Lundgren
Förvaltningschef/projektägare

Niclas Lagerstam Projektledare
Anna Blomqvist, projektmedarbetare
Martin Bröms, projektmedarbetare

Expedieras till
Kommunstyrelsen Karlskoga

KARLSKOGA
KOMMUN

Delrapport 2021 Nätpolarna Karlskoga

Projektrapport år 1

Uppdragsgivare

Johan Harryson Kommundirektör

Godkänd

Ulrika Lundgren, projektägare

Ansvarig för dokumentet

Niclas Lagerstam, projektledare

Diarienummer

FHN 2021-00025

KS 2021-00298

Innehåll

Delrapport år 1 Nätpolarna Karlskoga.....	3
Inledning	3
Projekt mål.....	3
Projektets Vision - fem effektmål till 2023:	3
Delrapport 2021	4
Tidplan År 1 (2021).....	4
Aktuella problemställningar och konsekvensanalys.....	7
Kommunikation	8
Utfall tidsplan	8
Utfall budget och resurser.....	8
Planering för 2022 som skett 2021	8
Projektstyrning 2021.....	10
Projektorganisation	10
Projektmodell.....	10
Styrgrupp	10
Arbetsgrupp	10
Politisk referensgrupp.....	10

Delrapport år 1 Nätpolarna Karlskoga

Inledning

Nätpolarna Karlskoga är ett nytt och innovativt projekt vars syfte är att motverka mobbning och trakasserier på nätet. Vidare är projektets mål att utbilda skolpersonal, grundskoleelever samt deras vårdnadshavare i frågor som rör sociala medier och nätet. En del i att öka tryggheten för barn och unga är projektet Nätpolarna.

Nätpolarna Karlskoga arbetar framför allt förebyggande, för en ökad kunskap om nätrelaterade frågor samt vara en offentlig aktör som arbetar för ett tryggare internet. Målet är att skapa Sveriges tryggaste ”nät kommun” för barn, unga och övriga invånare.

Projektet pågår 2021 till 2023 för att skapa förutsättningar för långsiktig och varaktig förändring.

Den politiska referensgruppen beslutade att delrapport för år 1 – 2021 ska behandlas politiskt av folkhälsonämnd samt barn- och utbildningsnämnd för vidare rapportering och fastställande av kommunstyrelsen Karlskoga.

Projektmål

- Att elever i årskurs 3 - 9 har fått kontinuerliga terminsvisa föreläsningar/utbildningar om nätrelaterade frågor med början höstterminen 2021.
- Nätpolarna ska samtliga skoldagar finnas tillgängliga som stöd/verktyglåda/bollplank för elever, vårdnadshavare och skolpersonal, från och med hösten 2021.
- Att vårdnadshavare med barn i årskurs 3 - 9 har erbjudits att delta i föreläsningar/utbildningar från Nätpolarna om nätrelaterade frågor under perioden 2021 till 2023.
- Att lärare och annan personal som skolan anser relevant för utbildning, får ta del av föreläsning/utbildning som genomförs hösttermin 2021.
- Under 2021 ska temakvällar anordnas fördelat på kommunens två fritidsgårdar samt på Ungdomens hus/Trainstation. Minst två temakvällar ska genomföras på respektive fritidsgård.
- Att vårdnadshavare för elever i årskurs 3 - 9 löpande 2021 till 2023 får information om Nätpolarna.
- Att vårdnadshavare till elever i årskurs 3 - 9 vid höstterminen 2021 tilldelas information om föreläsningar, temakvällar och workshops som kommer genomföras. Därefter delges information vid varje termin.
- Nätpolarna deltar på utvalda barn och ungdomsinriktade evenemang som sker i kommunen under perioden 2021 till 2023.

Projektets Vision - fem effektmål till 2023:

- Barn och unga i Karlskoga ska veta hur de kan agera om någon främling kontaktar dem på internet.

2022-03-22

- Barn och unga i Karlskoga ska veta hur de kan hantera olika situationer som uppstår på nätet. Samt vart de kan vända sig för stöd och hjälp.
- Att barn och unga i Karlskoga ska känna sig trygga på nätet.
- Vårdnadshavare ska ha mer kunskap om och kännedom om sätt om hur man kan samtala med barn och unga om internet.
- Skolpersonal ska veta hur de kan samtala och stötta barn och unga kring internetrelaterade frågor.

Delrapport 2021

Genomförda aktiviteter och viktiga händelser under perioden

Nedan följer olika aktiviteter som projektet genomfört. Bland annat möten med alla elevhälsoteam, samverkan med Örebro universitet, anonym enkät, skolbesök som genomförts med mera. Rapporten beskriver också problemställningar som projektet mött samt justeringar som gjorts för att nå önskvärt resultat. Rapporten lyfter också utfall av budget samt kommunikationsplan.

Några aktiviteter som projektet planerar att genomföra beskrivs också. Bland annat utbildning med Friends, skolbesök samt kommande temavecka som kommer genomföras vecka 13, 2022.

Tidplan År 1 (2021)

- Vår: Möte med rektorer för att presentera Nätpolarna och vad för stöd som kan erbjudas. Mötet genomförs också för att inhämta information från rektorerna om vad de anser att skolorna behöver hjälp med.
- Vår: Möten med skolornas elevhälsoteam genomförs. För att lyssna in deras förväntningar på Nätpolarna samt vad de anser sig behöva hjälp eller stöd.
- Vår: Anonym enkät för alla elever mellan årskurs 3–9.
- Vår: Individuella planer för skolorna tas fram för att möta respektive skolas behov.
- Vår: Strategi för hur sociala medier ska hanteras tas fram och implementeras inom Nätpolarna.
- Vår: Möte genomförs med Polisen i Karlskoga samt Socialtjänsten för att lyssna in deras verksamhet, informera om vad Nätpolarna kommer arbeta med, samt diskutera hur vi kan samverka.
- Vår: Hemsida, Facebook samt Instagram kommer att vara igång i slutet av maj och övriga sociala medier såsom Snapchat och TikTok kommer sättas igång löpande vid terminstart till höstterminen.
- Höst: Föreläsning/utbildning för lärare, skolpersonal, fritidsledare och socialsekreterare genomförs.
- Höst: Föreläsning/utbildning för elever i årskurs 3–9 samt deras vårdnadshavare genomförs.
- Höst: Nätpolarna finns tillgängliga alla skoldagar.

2022-03-22

Producerat. Projektdirektiv, projektplan, kommunikationsplan, internbudget, risk och konsekvensanalys.

Möten med alla elevhälsoteam (EHT). Mötena genomfördes under våren 2021 för att informera om Nätpolarna samt inhämta information om hur teamen ser på skolans arbete kring nätet och vilka utmaningar de ser.

Regelbundna möten med rektorsgruppen. Under 2021 har regelbundna möten med kommunens rektorsgrupp genomförts. Det har varit Nätpolarnas kontaktväg in till skolan.

Möte med politiskreferensgrupp. Möten med den politiska referensgruppen sker kontinuerligt.

Örebro universitet. Samarbete har startats med Örebro universitet under våren 2021. Universitetet kommer under projektets gång utvärdera det arbete som Nätpolarna genomför, bland annat genom enkätundersökningar och samtal i fokusgrupper med elever. Kristinehamns kommun kommer användas som jämförelsekommun.

Sociala medier. Kontinuerligt sker uppdateringar på Nätpolarnas Instagram och Facebook. Aktuella ämnen, forskning och information om nätet publiceras regelbundet.

Anonym enkätundersökning. Under våren 2021 genomfördes en anonym enkät, där frågor skickades ut till elever i kommunens skolor årskurs 3–9, vårdnadshavare samt skolpersonal. Svaren sammanställdes till ett häfte. Resultatet delades med rektorsgruppen, kommunstyrelsen samt Nätpolarnas politiska referensgrupp. En sammanställning gjordes för varje skola som skickades ut till rektorerna.

Utbildningsvecka. Vecka 41 genomfördes Nätpolarnas första utbildningsvecka. Teman som togs upp var: sömn, kost och hälsa, juridik samt samtal med en kurator. Teman togs fram utifrån den anonyma enkät som Nätpolarna genomfört under våren. Där elever efterfrågat främst sömn och information om goda kostvanor. Vuxna (skolpersonal och vårdnadshavare) har efterfrågat kunskaper om juridik kopplat till nätet.

Vecka ute på skolorna. Veckan efter utbildningen fanns Nätpolarna ute på alla kommunens skolor för att möta eleverna. Eleverna var till stor del positiva till att möta Nätpolarna.

Omstrukturering angående kontakt med skolorna. För att förbättra kommunikationen mellan projektet och skolorna har en omstrukturering av kontakterna genomförts. Nätpolarna samlar numera ihop all information som formuleras i ett mail per månad som skickas till rektorerna. En referensgrupp med lärare och fritidspedagog har skapats. Detta för att lärarna ska få förutsättningar att vara mer delaktiga i processerna samt för att nå en direkt dialog med skolpersonalen. Syftet är

2022-03-22

att skolan och pedagogerna ska ha bättre möjlighet att skapa förväntad effekt av Nätpolarnas arbete.

Krishantering. Efter utbildningsveckan publicerades några insändare i kommunens lokala tidning, där lärare, en fritidspedagog och några anonyma beskrev sitt missnöje över Nätpolarnas arbete. Alla som skrivit under sin insändare med namn, bjöds in till Nätpolarna för ett möte i syfte att delge information samt att få möjlighet att skapa en förbättrad samsyn kring projektet. Lärdomen blev att det krävs en tydligare kommunikation mellan alla parter. Utifrån de samtal som genomförts med skolpersonal fattades beslut om att en referensgrupp bestående av lärare och fritidspedagog bildas för fortsatt kommunikation. Nätpolarna har också tagit fram en ”informationsbok” om projektet så att all skolpersonal ska få möjlighet att få samma information.

Svara barn och unga som hört av sig via vår hemsida och som tagit fysisk kontakt med oss. Dagligen så fanns Nätpolarna tillgängliga via natpolarna.se där barn, unga och vårdnadshavare kan skriva in om de varit/blir utsatta på nätet eller om de har frågor kopplade till nätet. I nuläget har ett 30-tal barn och unga kontaktat Nätpolarna via hemsidan och fysiskt på skolor. I antalet ovan räknas barn och unga in som på något sätt kontaktat på grund av att de blivit utsatta eller att de berättat om oro för kompisar som blir utsatta på nätet och där någon form av insats genomförts. Exempelvis stödjande/motiverande samtal, vidare förmedling till kurator, polis eller annan viktig vuxen. Utöver dessa barn och unga är det många barn som projektet haft kontakt med ute på skolor som har haft frågor om nätet men som inte behövt någon vidare insats.

Ute en vecka på en skola. En skola hörde av sig med anledning av att de haft upprepade problem på skolan då elever kränkt varandra på olika sätt på nätet. Skolan ville att Nätpolarna skulle finnas tillgängliga på skolan under en vecka mellan kl.10.00 – 14.00. Veckan på skolan gav möjlighet att bygga relationer med eleverna.

Kärnproblemet med näthat var svårare att diskutera då Nätpolarna stod väldigt öppet. Dock var det var flera elever som sökte kontakt med och kom fram för att prata om allt möjligt.

Hälso-vecka på Bregårdsskolan. Bregårdsskolan ordnade inför jullovet en hälsovecka för alla elever i årskurs sju. Nätpolarna fick frågan att hålla i två olika 45 minuters pass för alla klasser i årskurs sju totalt 10 pass /föreläsningar. Teman som skolan önskade och som Nätpolarna lyft var Nätetik och skärmtid. Enligt de reaktioner som gavs var föreläsningarna uppskattade av både eleverna och de lärare som lyssnade.

Ute en vecka på skola. En skola hörde av sig och önskade att Nätpolarna skulle komma ut till skolan och finnas som extra vuxna utifrån en incident som skett på skolan. Nätpolarna fanns på plats under en vecka, vilket gav oss möjlighet att samtala med elever och bygga relationer.

Material till skola. Under december månad 2021 kontaktade en tredje skola Nätpolarna och önskade att vi skulle komma dit och finnas som

2022-03-22

trygga vuxna under elevernas raster. Då vi var uppbokade på två andra skolor hanns inte besök med av Nätpolarna på skolan under 2021. I stället skickades material till skolan som skolpersonalen själva kunde välja att använda sig av för att samtala med eleverna om vad som sker på nätet.

Framtagning av referensgrupp bestående av lärare och fritidsledare.

Nätpolarna har tillsammans med kommunens skolor tagit fram en referensgrupp med lärare från olika skolor samt en fritidspedagog. Första mötet har genomförts där referensgruppen fick berätta vad för önskemål skolpersonalen har på kommande utbildningsvecka. Vidare fick referensgruppen berätta hur de önskar att veckan ska genomföras. Nätpolarna har efter mötet tagit fram en plan med ämnen och talare samt ett schema som referensgruppen får möjlighet att tycka till om. Detta för att säkerställa att skolornas önskemål efterföljs.

Stängt ned konton. Nätpolarna har både genom tips på hemsidan samt under besöken på skolan fått information om konton som är destruktiva. Kontona har funnits både på Snapchat och Instagram. På Instagram har det handlat om konton som sprider rykten, exempelvis skriver ut att ”elev 1 skola *, årskurs * har haft sex med elev 2 skola *, årskurs*”. Samt konton där bilder publicerats och där elever kommenterat att de vill att bilderna ska plockas ned. Kontona på Snapchat har handlat om konton som publicerar videor på slagsmål/misshandel eller nakenbilder på främst barn. För att bli insläppt i grupperna har barnen varit tvungna att skicka in antingen en nakenbild eller en film på ett slagsmål/misshandel.

Planeringsmöten med skolor. Nätpolarna har under januari haft planeringsmöten med två skolor (Skrantaskolan och Stråningstorpskolan) för att planera besök på skolorna under vårterminen 2022. Nätpolarna kommer att finnas på skolorna under en vecka för relationsskapande arbete samt utbildningsveckor specifikt framtagna för skolorna och årskurserna.

Aktuella problemställningar och konsekvensanalys

Risker som identifierades i starten av projektet var bland annat brister i tydlighet gällande syfte och genomförande. Åtgärder som togs fram vid projektstart var tydlig projektplan, information från Nätpolarna som regelbundet delges via hemsida, socialmedier med mera. De åtgärder som fanns med i riskanalysen har inte visat sig vara tillräckliga för att möta behovet. Därför har arbetet justerats och dialogen mellan rektorer och projektet förändrats och förbättrats. Nätpolarna deltar regelbundet på rektorsmöten samt skickar information till rektorerna via månadsmejl.

En annan risk som identifierades i starten av projektet var brister inom organisationen/koncernen vad beträffar inflytande, insikt, kunskap, engagemang och delaktighet. Åtgärder som togs fram var att utbildningar kommer genomföras med personal för att öka kunskapen, kontinuerlig dialog med berörda verksamheter. Dessa åtgärder har dock visat sig vara bristfälliga. Därför har en referensgrupp med lärare samt fritidspedagog

2022-03-22

startats, för att därigenom få mer delaktighet, engagemang och insikt i varandras arbete.

Vidare har Nätpolarna upplevt att det varit svårt att få kontakt med elevråden i kommunen. Detta har delvis berott på den pandemi som varit. En artikel publicerades i lokaltidningen där representanter från en skolas elevråd uttalade sig att de önskade att Nätpolarna kontaktat dem. Efter att artikeln publicerats har kontakt med två elevråd initierats.

Flera skolor vill att Nätpolarna ska komma på besök till deras skolor och finnas under raster som trygga vuxna, samt samtala med eleverna om nätet. Det är även flera skolor som önskar klassspecifika eller årskurs specifika föreläsningar. Detta har resulterat i att vi inte hunnit med att vara ute på alla skolor som önskat. Konsekvensen blir att vi inte har kunnat uppfylla verksamheternas behov.

Kommunikation

Kommunikationen under 2021 har genomförts enligt planen. Dock slutade kommunikationsansvarige för projektet, vilket påverkade under en period. Nu är allt dock på banan igen. Den utåtriktade kommunikationen har dock blivit lidande av att det ett tag varit oklart om projektets vara eller icke vara. Nu kommer detta att löpa på till och med år 2023. Kommunikation för 2022 och framåt diskuterades den 16/3 i år på ett möte mellan kommunikationsavdelningen, projektledaren och projektägaren. En plan lämnades in av projektledaren före detta möte för att underlätta diskussionen.

diskussionen.

Utfall tidsplan

Projektet följer tidsplanen på alla punkter förutom en. Den punkt som inte har efterföljts är besök på kommunens fritidsgårdar. Den främsta en är att fritidsgårdarna har velat vänta med att ta emot besök då det varit en pandemi. De har även av andra skäl bedömt att de har haft fullt upp. Det är nu inplanerat för besök på kommunens två fritidsgårdar, fredag vecka 12 och vecka 13.

Utfall budget och resurser

Projektets budget för år 2021 var 3 miljoner kronor.
Totalt visar projektet ett plusresultat på 81 tkr.

Planering för 2022 som skett 2021

Utbildning med Friends. Under vecka åtta kommer Nätpolarna att utbildas av Friends. Fokus kommer ligga på mobbning främst kopplat till nätet men också mobbning som sker IRL.

Träff på fritidsgårdar. Nätpolarna kommer finnas på kommunens fritidsgårdar under fredagarna vecka 12 och vecka 13.

Träff med all skolpersonal. Utifrån de samtal som Nätpolarna fört med lärare framkom ett önskemål om att alla lärare skulle få samma

2022-03-22

information som dom fått. Därför väcktes förslaget att Nätpolarna skulle åka ut till alla skolor och möta lärarna på APT-möten för att kort presentera Nätpolarna, vad som gjorts och hur planen ser ut framåt. En rektor har återkommit angående ett sådant möte. Vi inväntar svar från övriga rektorer angående detta.

Besök på skola (Skrantaskolan) Under vecka 9 kommer Nätpolarna finnas på Skrantaskolan förr att möta elever, tala om nätet och bygga relationer.

Utbildning (Skrantaskolan) Under vecka 14 kommer Nätpolarna hålla klassvisa utbildningar i 30 minuter med alla elever på Skrantaskolan. Ämnet kommer vara hur vi kommunicerar med varandra på nätet, skillnader mellan att skriva eller säga en sak, rykteskonton och vad som är lagligt/olagligt att skriva på nätet.

Besök på skola (Stråningstorpsskolan) Nätpolarna kommer under vecka 10 finnas på Stråningstorpsskolan för att möta elever, tala om nätet och bygga relationer. Under fredagen kommer nätdagböcker att delas ut till alla elever i årskurs 4–6. Dessa får eleverna under lektionstid sedan fylla i. Sedan kommer Nätpolarna samla in dagböckerna och utifrån materialet sätta ihop föreläsningar som passar respektive klass. I dagböckerna får eleverna möjlighet att skriva vad som varit bra respektive dåligt på nätet samt uppge hur mycket skärmtid de tror att de haft under respektive vecka. Eleverna har självklart rätt att vara anonym i sin dagbok. Skolan önskade också ett brev från Nätpolarna som kan gå ut till alla vårdnadshavare med en närmare beskrivning över vad Nätpolarna kommer göra på skolan. Detta brev kommer översättas till engelska, arabiska och somaliska utifrån önskemål från skolan, för att så många som möjligt ska kunna ta del av innehållet.

Utbildning (Stråningstorpsskolan) När nätdagböckerna är insamlade och genomgångna kommer Nätpolarna komma tillbaka till Stråningstorpsskolan och hålla i lektioner utifrån vad materialet visat.

Utbildningsvecka 13. Under vecka 13 kommer Nätpolarna genomföra sin andra utbildningsvecka. Som ovan nämnts har upplägg och ämnen tagits fram i samverkan med skolorna genom referensgruppen bestående av lärare och fritidsledare. Upplägget har också diskuterats och förankrats i rektorsgruppen, där rektorer för alla skolor finns representerade.

Ungdomspanel. Ett önskemål som inkom efter förra utbildningsveckan var att flera elever berättade att de skulle vilja vara med i en ungdomspanel, för att berätta om sin syn på nätet. Planen framåt är att diskutera detta vidare med kommunens elevråd.

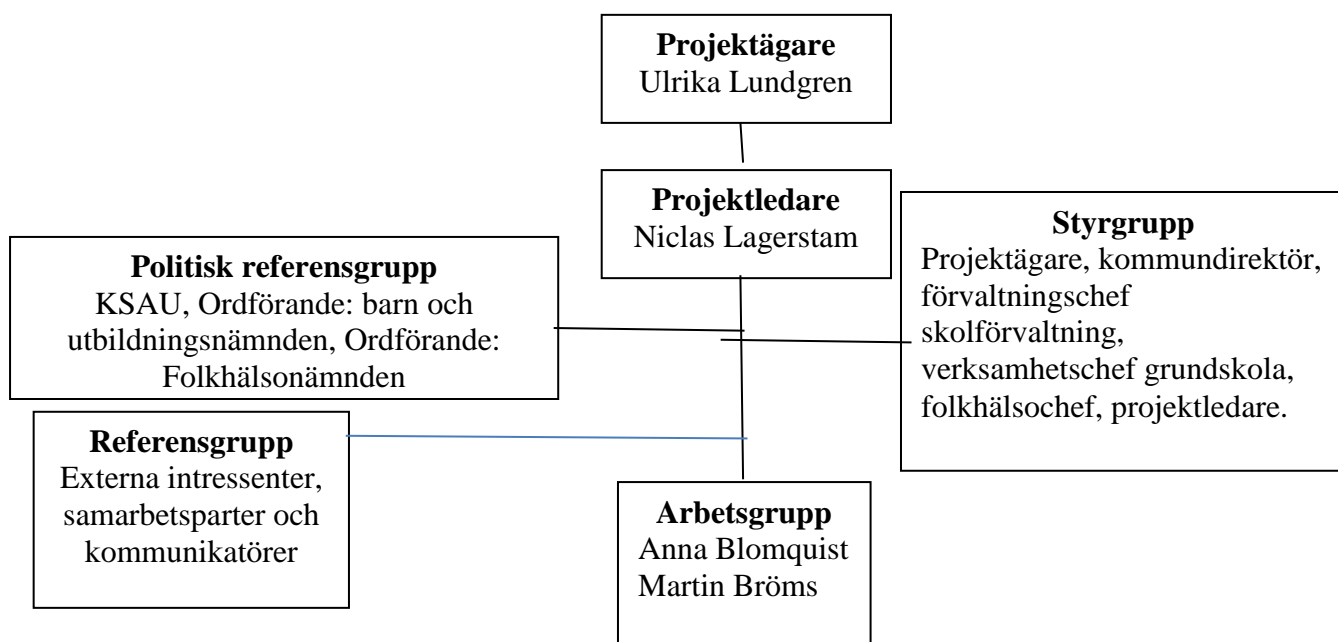
Sommarlovsaktivitet. Nätpolarna planerar att genomföra ett lan under sommarlovet som en del i kommunens arbete med sommarlovsaktiviteter för barn och unga.

Projektstyrning 2021

Projektorganisation

Styrgruppsmöten. I Nätpolarnas styrgrupp finns representanter från skolförvaltningen, folkhälsoförvaltningen, kommunstyrelsens ledningskontor samt Nätpolarna. Möten med styrgruppen har genomförts regelbundet under 2021. Styrgruppen är den grupp som fattar beslut, exempelvis om vilka veckor utbildningarna ska ligga på, vad som ska genomföras med mera.

Arbetsgruppsmöten. I arbetsgruppen finns Nätpolarna samt projektets projektägare representerade. Möten med arbetsgruppen har genomförts regelbundet under 2021. På arbetsgruppsmöten diskuteras hur projektet går, vad som behöver göras samt bereder ärenden inför styrgruppsmöten.

Projektmodell

Styrgrupp

Styrgruppen har haft 7 möten där projektet rapporterat hur arbete följer projektplan samt där beslut fattats om kommande insatser samt kommunikationsinsatser.

Arbetsgrupp

Arbetsgruppen med projektägare, projektledare och projektmedarbetare har genomförts vid 8 tillfällen för att säkerställa att projektet följer den beslutade projektmodellen.

Politisk referensgrupp

Den politiska referensgruppen har haft två möten under 2021 för att kommunicera projektets resultat.
